

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.**

**Αθήνα, 11 Οκτωβρίου 2017
Αριθ.Πρωτ.: 34200**

**ΠΡΟΣ: Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
του Κράτους
Γραφεία Συντονιστών**

Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 27
Τ.Κ. : 10183 Αθήνα
Πληροφορίες : **Τμήμα Νομικών Προσώπων Τ.Α.**
Μ.Διαμάντη, 213-1364390
Τμήμα Οργάνωσης Τ.Α.
Ζ.Ντάβα, 213-13644027
FAX : 213-1364359

Εγκύκλιος: 26

ΘΕΜΑ: Ενημέρωση για τις ρυθμίσεις του π.δ. 99/2017 «Καθορισμός προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων»

Σας γνωρίζουμε ότι στο ΦΕΚ 141/τ.Α'/28.9.2017 δημοσιεύτηκε το Προεδρικό Διάταγμα 99/2017, το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ.1 του άρθρου 43 του ν.4369/2016 (Α'13), και με το οποίο καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των παιδικών βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων, οι τεχνικές προδιαγραφές, οι ειδικοί όροι καταλληλότητάς τους, καθώς και η διαδικασία ελέγχου τους.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του ως άνω προεδρικού διατάγματος καθορίζεται το θεσμικό πλαίσιο για την έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των δημοτικών παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών, η οποία χορηγείται από το Δήμο (περ.22 παρ. 3Β του άρθρου 94 ν.3852/2010, όπως ισχύει). Στο πεδίο εφαρμογής του υπάγονται οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί που θα ιδρυθούν και θα λειτουργήσουν από τους Δήμους και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και οι ήδη λειτουργούντες παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή είτε λειτουργούν εντός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, είτε ως υπηρεσία δήμων, είτε πρόκειται για δομές που λειτουργούσαν στο πλαίσιο επιχείρησης και η λειτουργία τους έχει μεταφερθεί σε υπηρεσία του δήμου ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού, είτε λειτουργούν στο πλαίσιο κοινωφελούς επιχείρησης ΟΤΑ.

Στα άρθρα 2 και 3 του π.δ/τος ορίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την έκδοση της άδειας, η διαδικασία αδειοδότησης και οι τεχνικές προδιαγραφές των κτιρίων. Με το άρθρο 4 ορίζονται οι κατασκευαστικές διατάξεις των χώρων του σταθμών, ενώ με τις διατάξεις του άρθρου 5 καθορίζονται τα καθ' ύλην αρμόδια όργανα ελέγχου των σταθμών, ήτοι οι τεχνικές υπηρεσίες των δήμων, οι υπηρεσίες υγειονομικού ελέγχου της περιφέρειας και ο Κοινωνικός Σύμβουλος της Π3β/Φ.32/ΓΕΝ.31542/02 ΥΑ, όπως ισχύει. Τέλος, οι διατάξεις του άρθρου 6 αφορούν στους ήδη λειτουργούντες δημοτικούς παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς και στη μεταβατική προσαρμογή τους στο πλαίσιο αδειοδότησης.

A. Νεοϊδρυόμενοι παιδικοί, βρεφικοί, βρεφονηπιακοί σταθμοί από δήμους ή ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ αυτών: Από την έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος (28/9/2017, ημερομηνία δημοσίευσης στο ΦΕΚ) για την ίδρυση και λειτουργία οιασδήποτε κατηγορίας δημοτικού σταθμού απαιτείται η έκδοση άδειας σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του. Η άδεια εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 2 του π.δ/τος.

B. Δημοτικοί παιδικοί, βρεφικοί, βρεφονηπιακοί σταθμοί που ήδη λειτουργούν κατά τη δημοσίευση του π.δ. εντός υπηρεσίας δήμου, ή ΝΠΔΔ δήμου ή ΝΠΙΔ δήμου:

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ.4 του άρθρου 6 του π.δ/τος, όλοι οι Παιδικοί, Βρεφικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών που ήδη λειτουργούν, οφείλουν να συμμορφωθούν πλήρως στις διατάξεις του εντός προθεσμίας πέντε (5) ετών από τη δημοσίευσή του. Η μη συμμόρφωση με τις διατάξεις αυτού μετά το πέρας της πενταετίας, συνεπάγεται την ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του σταθμού.

Ωστόσο, και προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλης για τα παιδιά λειτουργία όλων των δημοτικών σταθμών καθ' όλο το χρονικό διάστημα λειτουργίας τους μέχρι την καταληκτική ημερομηνία της πλήρους κτηριακής προσαρμογής, προβλέπεται σταδιακή συμμόρφωση των ανωτέρω παιδικών σταθμών προς συγκεκριμένες διατάξεις του π.δ. εντός αποκλειστικών προθεσμιών του άρθρου 6, ως ακολούθως:

1. Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί που λειτουργούν ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των δήμων ή ως υπηρεσία αυτών (παρ.1 και 2 του άρθρου 6):

α) **Έως την 31-7-2018 χορηγείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας** στους ήδη λειτουργούντες Παιδικούς, Βρεφικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών, για τους οποίους **κατά τη δημοσίευση του π.δ/τος** θέση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας επέχει η συστατική πράξη του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου (σύμφωνα με τις διατάξεις του παρ.2 του άρθρου 43 του ν.4369/2016 και του άρθρου 28 του ν.4483/2017), **μετά από διενέργεια αυτοψίας και σύνταξη τεχνικής έκθεσης από διπλωματούχο Πολιτικό Μηχανικό ως προς την επικινδυνότητα του κτιρίου και την καταλληλότητα της χρήσης, εφόσον:**

- διαθέτουν πιστοποιητικό πυρασφάλειας,
- διαθέτουν οικοδομική άδεια ή άλλο πιστοποιητικό ή βεβαίωση νομιμοποίησης του κτιρίου,
- διαθέτουν μισθωτήριο συμβόλαιο σε περίπτωση ενοικίασης του κτιρίου ή απόφαση παραχώρησης των χώρων σε περίπτωση παραχώρησης ή παραχωρητήριο,
- ελεγχθούν και προσαρμοστούν ανάλογα στις διατάξεις των στοιχείων Γ2 και Δ του άρθρου 4 «Κατασκευαστικές Διατάξεις». Οι τοίχοι των χώρων απασχόλησης θα πρέπει να είναι βαμμένοι ή να έχουν επενδυθεί με υλικά που να έχουν χαρούμενους χρωματισμούς, να καθαρίζονται εύκολα και να είναι κατά το δυνατό ηχοαπορροφητικά, Επιπλέον, οι σταθμοί θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα κεντρικής θέρμανσης που να εξασφαλίζει σε κάθε περίπτωση εσωτερική θερμοκρασία 18° C όταν η εξωτερική είναι 0° C, καθώς και να εξασφαλίζεται η κατάλληλη θερμοκρασία με συστήματα ψύξης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες,
- περιφραχθούν οι χώροι κάτω από οικοδομικές προεξοχές ύψους κάτω των 2,20 μ.,
- ελεγχθεί η ασφάλεια του εξοπλισμού υπαίθριων χώρων,
- προσαρμοστεί ο αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών στη δυναμικότητα των υπαρχόντων κτιρίων.

β) **Έως την 28-9-2019**, εντός δηλαδή προθεσμίας δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του π.δ/τος, όλοι οι ανωτέρω παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, που έχουν αδειοδοτηθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο υπό στοιχείο 1^α της παρούσης, οφείλουν να συμμορφωθούν πλήρως στις διατάξεις των στοιχείων Β1, Β2,

B3, B5, Γ1 και Z του άρθρου 4 «Κατασκευαστικές Διατάξεις». Σε περίπτωση μη προσαρμογής η άδειά τους θα ανακληθεί.

Ειδικότερα:

- (B1) Πρέπει να αποφεύγονται οι ανισοσταθμίες στους χώρους του σταθμού που είναι προοιμασμοί στα παιδία. Όπου είναι απαραίτητο να υπάρχουν σκάλες, πρέπει να έχουν ασφαλή κιγκλιδώματα, επίστρωση με υλικά αντιολισθητικά και στρογγυλεμένες γωνίες.
- (B2) Κανένα κιγκλιδωμα ή άλλο προστατευτικό χώρισμα δεν πρέπει να έχει ανοίγματα μεγαλύτερα των 12 εκ. και σκαλωτή διάταξη που να επιτρέπει το σκαρφάλωμα των παιδιών. Το ύψος των κιγκλιδωμάτων ή στηθαιών θα πρέπει να είναι 1.50 μ. τουλάχιστον.
- (B3) Πρέπει να αποφεύγονται οι μεγάλες τζαμαρίες και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν πρέπει να προστατεύονται κατάλληλα με μπάρες ή κιγκλιδώματα μέχρι τουλάχιστον 1,50 μ. ύψος, με κενά μικρότερα των 12 εκ., ώστε να εμποδίζεται η προσέγγιση των παιδιών. Τα τζάμια θα πρέπει να είναι ασφαλείας ή οπλισμένα ή επενδυμένα με ειδική μεμβράνη και να φέρουν ανάλογη για κάθε περίπτωση σήμανση.
- (B5) Στο σταθερό τμήμα του ανοίγματος μέχρι το ύψος αυτό, θα κατασκευάζονται προστατευτικές διατάξεις-κατασκευές (μπάρες-κιγκλιδώματα κ.λπ.), οι οποίες δεν αφήνουν κενά με άνοιγμα μεγαλύτερο των 12 εκ..
- (Γ1) Τα δάπεδα των χώρων απασχόλησης, ύπνου, φαγητού και κυκλοφορίας των παιδιών θα πρέπει να είναι επιστρωμένα με υλικά αντιολισθηρά, ζεστά στην αφή και στην όψη, που να μπορούν εύκολα να καθαρίζονται (αν είναι δυνατό χωρίς αρμούς) και να είναι ηχοαπορροφητικά.
- (Z) Οι σταθμοί θα πρέπει να διαθέτουν έπιπλα κατάλληλα για τη βρεφική/νηπιακή ηλικία αντίστοιχα (βρεφικά πάρκα και καθίσματα, κρεβατάκια, τραπεζάκια με ανάλογο αριθμό καθισμάτων κλπ.). Τα τραπεζάκια και τα καθίσματα θα πρέπει να είναι ελαφρά και χωρίς οξείες γωνίες. Είναι απαραίτητα ράφια, συρτάρια και ερμάρια για την τοποθέτηση παιχνιδιών και λοιπών αντικειμένων απασχόλησης (π.χ. βιβλία, χρώματα κ.λπ.). Όλα τα έπιπλα θα πρέπει να είναι κατασκευασμένα και βαμμένα με υλικά μη τοξικά.

Συνεπώς, μέχρι 31.7.2018 όλοι οι δημοτικοί παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί για τους οποίους κατά τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος θέση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας επέχει η συστατική τους πράξη (ΝΠΔΔ) ή ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου (υπηρεσίες των δήμων), οφείλουν, προκειμένου να τους χορηγηθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, να διαθέτουν τα δικαιολογητικά και να πληρούν τις προϋποθέσεις, όπως ορίζονται στην παρ.1 του άρθρου 6 του π.δ/τος. Εν συνέχεια, και μέχρι 28.9.2019, οφείλουν να συμμορφωθούν στις οριζόμενες στην παρ.2 του ανωτέρω άρθρου κατασκευαστικές διατάξεις, προκειμένου να μην ανακληθεί η άδειά τους.

2. Παιδικοί, Βρεφικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί που εξακολουθούν να λειτουργούν στο πλαίσιο επιχείρησης ΟΤΑ ή που η λειτουργία τους μεταφέρθηκε σε υπηρεσία του δήμου ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού (παρ.3 του άρθρου 6):

Για τους παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς που η λειτουργία τους μεταφέρθηκε σε υπηρεσία του δήμου ή σε ΝΠΔΔ δήμου ή εξακολουθούν να λειτουργούν στο πλαίσιο δημοτικής επιχείρησης, συνεχίζει να ισχύει η ίδια άδεια που είχαν λάβει ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

α) **Έως την 28-9-2019**, εντός δηλαδή διετίας από τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος, οφείλουν να συμμορφωθούν πλήρως στις διατάξεις των στοιχείων B1, B2, B3, B5, Γ1 και Z του άρθρου 4 «Κατασκευαστικές Διατάξεις» του π.δ/τος, και τα οποία παρατίθενται αναλυτικά στο υπό στοιχείο 1^β της παρούσης.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης η άδειά τους ανακαλείται.

β) Στην περίπτωση, που αιτούνται αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 2 «Άδεια Ίδρυσης και Λειτουργίας» του π.δ/τος.

Συνοψίζοντας επισημαίνεται ότι μέχρι 28.9.2019 οι δημοτικοί παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί που έχουν άδεια ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και που εξακολουθούν να λειτουργούν στο πλαίσιο επιχείρησης ΟΤΑ ή που η λειτουργία τους μεταφέρθηκε σε υπηρεσία του δήμου ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού κατά τη δημοσίευση του π.δ/τος, οφείλουν να συμμορφωθούν στις οριζόμενες στην παρ.3 του άρθρου 6 του π.δ/τος κατασκευαστικές διατάξεις, προκειμένου να μην ανακληθεί η άδειά τους.

Ο έλεγχος όλων των Παιδικών, Βρεφικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών που ήδη λειτουργούν, διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του παρόντος. Ειδικότερα, οι αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες διενεργούν τον έλεγχο κατά τα παραπάνω οριζόμενα χρονικά διαστήματα προσαρμογής και μετά την ολοκλήρωση των επιτόπιων ελέγχων, τα τεχνικά κλιμάκια που επιθεώρησαν τους χώρους και τις κτιριακές υποδομές των ως άνω Μονάδων υποβάλλουν τις σχετικές εκθέσεις στον Προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας. Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται από τον Προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας στην αρμόδια για την αδειοδότηση υπηρεσία του δήμου και στην υπηρεσία που ασκεί την εποπτεία στους ΟΤΑ. Αρμόδια για την ανάκληση της άδειας είναι η υπηρεσία του δήμου που χορήγησε την άδεια.

Παρακαλούμε να ενημερώσετε σχετικά τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού της χωρικής σας αρμοδιότητας για τις ενέργειές τους, με την παράκληση να επιδείξουν τη μέγιστη επιμέλεια και προσοχή για την ορθή εφαρμογή των διαλαμβανόμενων οδηγιών.

Ο Υπουργός

Παναγιώτης Σκουρλέτης

Κοινοποίηση:

1. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Γραφείο Αναπλ.Υπουργού
κας. Θ.Φωτίου
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
  - Γενική Διεύθυνση Πολεοδομίας
  - Γενική Δεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού
3. Υπουργείο Υγείας
Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
4. Κ.Ε.Δ.Ε.
5. Ε.Ε.Τ.Α.Α. ΑΕ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Γεν.Γραμματέα
3. Γεν.Δ/ντρια Αποκ/σης και Τ.Α.
4. Διεύθυνση Προσωπικού Τ.Α.
5. Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
(με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου)
6. Δ/νση μας
  - Τμήμα ΟΛ.Τ.Α.
  - Τμήμα Τ.Υ.
  - Τμήμα Ν.Π.Τ.Α.